

STÖDSAMMANDRAG 2.4.2025

Granska de senaste fastställda uppgifterna i ansökningsguiderna och förbindelsevillkoren. **Ändringar möjliga.**

www.ruokavirasto.fi

ANSÖK OM STÖD I VIPU-TJÄNSTEN SENAST 17.6.2025

NYTT 2025

PERMANENT VALL – all vall förutom skyddszon samlar vall-år -> fr.o.m. 2025 tas även vall på torvåkrar samt miljösystemstödets naturvårdsvall och gröngödslingsvall med i beräkningen av permanent gräsmark.

DIVERSIFIERING AV GRÖDOR OCH VÄXTFÖLJD – någotdera kravet måste uppfyllas, Vipurådgivaren meddelar ifall kravet inte uppfylls eller inte berör gården (se sid. 6).

KRAV PÅ ICKE PRODUKTIVA AREALER (IPA)

slopas fr.o.m. 2025

INKOMSTSTÖD FÖR UNGA ODLARE

utbildningskravet har lindrats, det räcker med t.ex. student- eller yrkesinriktad grundexamen.

KRAV PÅ JORDBRUKSVERKSAMHET

Satelliten övervakar 2025:

- att **skiftet** är jordbruksmark (ej vide, trädplantor eller ogräs)
- att **växten** är samma som anmäld, gäller alla växter
- att **skörden är bärgad** senast 15.9: gäller skyddszon och vallar på torvåkrar
- att **växttäcket bevaras**: åtgärderna i miljösystemstödet

Trädor: sådd, slåtter, betesgång eller bearbetning senast 15.9 (något måste göras).

Produktionsvall: skörd av vallen, slåtter, betesgång eller förnyande av växtbeståndet senast 15.9. OBS! Krav på marknadsdugligt växtbestånd!

Naturbete och -äng, som **inte** hör till miljöavtal -> slåtter eller betesgång senast 15.9.

Miljöavtal -> Betesgång, slåtter samt skötselåtgärder som hör till förbindelsevillkoren **senast 15.9.**

Kravet på jordbruksverksamhet beror på vilken växt som anmälts på skiftet. T.ex. miljösystemstödet naturvårdsvall -> slåtter vart annat år, eller varje vid svåra ogräsfall eller om kartnivån i Vipun inte observerat slåtter år 2024 så måste grödan slås 2025

AKTIV JORDBRUKARE – ett krav för att få stöd

Den stödsökande skall vara aktiv jordbrukare för att kunna få direkta stöd, miljö- och kompensationsersättning samt ersättning för ekologisk förbindelse. Kravet berör inte ersättning för uppfödning av lantraser, djurens välbefinnande, miljöavtal eller nationella stöd.

KOMPENSATIONERSÄTTNING (LFA) 217€/ha

Minimi 5 ha. Arealen skall vara ersättningsberättigad. Trädor och naturvårdsvall max 25 %. Degression för gårdar över 150 ha.

GRUNDLÄGGANDE INKOMSTSTÖD (åt alla) ca 137 €/ha

OMFÖRDELNINGSTÖD (åt alla) ca 19 €/ha
Upp till 50 ha. Till odlare som får grundläggande inkomststöd.

BIDRAG FÖR SPECIALVÄXTER 115 €/ha

Sockerbeta (odlingskontrakt), bovete, lins*, åkerärt (mat- och foderärt)*, kikärt, bondböna, sötlupin (sort), vår- och höstraps, vår- och höstryps, ~~solkra~~ solros, oljelin, oljehampa (sort och garantibevis 17.6. till landsbygdsförvaltningen), oljedådra (camelina), frilandsgrönsaker som används som människoföda (se stödvillkoren). OBS: Blandningar av ovan nämnda protein- och oljeväxter är tillåtna. * Lins och åkerärt: små mängder spannmål som stödgröda tillåten.

STÄRKELSEPOTATIS (odlingskontrakt) 750 €/ha

INKOMSTSTÖD FÖR UNGA JORDBRUKARE (EU) ca 95 €/ha

För högst 150 ha. Högst 40 år (31.12.) det år du första gången ansöker om grundläggande inkomststöd. Skall sökas inom 5 år från etablerande av jordbruk som huvudsaklig företagare och betalas i 5 år. Krav på yrkeskunnighet (lindring år 2025) -> skall uppfyllas senast 31.8. det år man ansöker om stödet (berör nya odlare).

EKOLOGISK PRODUKTION – Vid frågor, kontakta NTM-centralen
Växtodlingsgård 160 €/ha, **Husdjursgård** +130 €/ha, **Frilandsgrönsaker** 590 €/ha

- **Minimiareal:** 5 ha åker eller 1 ha trädgårdsväxter (ersättningsberättigad areal)
- **Krav på utbildning** (innan förbindelsen börjar): 5 dgr växt + 2 dgr husdjur. Under förbindelseperioden skall dessutom avläggas en **kompletterande endagskurs** om produktionsvillkoren för ekologisk produktion, förbindelsevillkoren och odlingen **ELLER** anlita ekorådgivning enligt Råd 2030. **OBS!** Kompletterande skolningen bör avläggas **innan 30.4.2025** ifall din förbindelse upphör då
- Ändringar i förbindelsen: blankett 215M senast 17.6 till Ely-centralen
- Anmälan till kontrollsystemet **senast 30.4!** : produktion av åkergrödor och växthusproduktion, animalieproduktion om det/de djurslag som förbindelsen gäller:
a) Ny eko-odlare, b) Byte av inriktning, c) Nytt djurslag/Ny djurgård à blanketter + bilagor till NTM-centralen
- **Stödsökande 2025:** Möjligt att ingå en ny 5-årig ekoförbindelse eller att lägga till areal i en pågående förbindelse

Krav på odling av avsalugrödor på 30% av den förbindelseareal som passerat omläggningsskedet, uppfylls årligen à gäller även ekologisk husdjursproduktion om förbindelsearealen är stor i förhållande till djurantalet.

Kravet på odling av avsalugrödor behöver inte uppfyllas om gården har förbindelse om ekologisk husdjursproduktion och minst 0,3 de/ha **eller** om gården har slutit samarbetsavtal om foderproduktion med en annan ekologisk husdjursgård **eller** har ett avtal med en foderproducent/-förmedlare (skriftliga avtal!). NYTT bör kunna bevisas att fodret levererats enligt avtal t.ex. genom skiftesbokföring, foderbokföring.

Begränsning: Träda årligen max 25 %

MILJÖAVTAL – Vid frågor, kontakta NTM-centralen

Skötsel av jordbruksnaturens biologiska mångfald och landskapet

minimi 0,30 ha, 5 år, 460 €/ha/år eller 610 €/ha/år

Årlig ansökan: **Iståndssättningsröjning** 450€/ha/år, **Stängsling**

1500€/ha/år, **Rovdjursstängsel** 2400 €/ha/år.

Skötsel av våtmark minimi 0,30 ha, 5 år 500 €/ha/år.

Upprätthållande av ursprungssorter 400 €/sort/år. Blankett 214 **Icke-produktiva investeringar** kan sökas för anläggning av våtmarker, tvåstegsfårar, torvåker till våtmark (ansök via Hyrrä inom junimånad) **HELMi-stöd för värdbiotoper** i form av material eller tjänst. T.ex. stängsling av betesmark, småskaliga röjningar. Närmare upplysningar: Esko Vuorinen 0295021151

MILJÖFÖRBINDELSE

5-årig förbindelse, minst 5 ha ersättningsberättigad åkermark eller 1 ha trädgårdsväxter

Gårdsspecifik åtgärd: Åkerväxter 45 €/ha
Trädgårdsväxter och kummin 113 €/ha

BETALAS INTE FÖR: Miljösystemstödet gröngödslings- och naturvårdsvallar samt mångfaldsåkrar, trädgårdsländ, trädor, areal med energiväxter med energistam, sådan hampa som inte berättigar till grundläggande inkomst, skyddszoner.

MILJÖFÖRBINDELSENS ALLMÄNNA KRAV (3 st.)

Alla måste uppfyllas:

- Skiftesspecifika anteckningar
- Markkartering vart 5:e år. Bör vara i kraft för ersättningsberättigade skiften där odlingsväxten kan gödslas. Nya skiften som kommit i din besittning -> skall vara i kraft före utgången av förbindelseåret.
- Klimat- och miljöplan; utarbeta en miljöplan det andra eller tredje förbindelseåret. Returneras till landsbygdsförvaltningen (mall på kommande till Maaseutu.fi - kan inte göras i Vipu).

Förbindelseår	Sista dag att returnera planen
2023	30.4.2026
2024	30.4.2027
2025	30.4.2028

Gårdsspecifika åtgärder 2 st./år skall väljas

1. Klimat- och miljöutbildning

Utbildningen för år 2025 öppnas på hösten, inloggning via Vipu. En person som deltar i verksamheten på gården ska under förbindelseperioden senast 30.4. delta i en av följande utbildningar (samma utbildning kan inte genomföras två gånger):

- Kolbindning i åkermark och markens bördighet.
- Minskning av växthusgasutsläppen och anpassning till klimatförändringen på gården.
- Främjande av jordbruksnaturens mångfald.
- Vattenskyddet på gården.
- Metoder för integrerad bekämpning.

2. Fleråriga mångfaldsremsor

Bevaras förbindelseperioden till slut från det år det väljs. I Viputjänsten syns de basskiften som uppfyller villkoren.

- Anläggs (eller bevaras) genom sådd av fleråriga vall- eller ängsfröblandningar längs alla kanter på två, minst 0,5 ha stora basskiften där det odlas ettåriga produktionsväxter.
- I medeltal 3 m brett vallbestånd.
- Bevaras på samma skifte så länge där odlas ettåriga växter.
- om ettåriga växter inte odlas följande år, skall åtgärden utföras på ett annat skifte som uppfyller kraven.
- Om det inte längre finns två skiften som duger till åtgärden, så kan åtgärden bytas.

Får inte gödslas, förbjudet att använda växtskyddsmedel

Ej på skifte som ligger intill ett vattendrag eller omfattas av skyddsremsa. Inget krav på årlig slätter, men mångfaldsremsan skall hållas öppen och där får inte finnas vedartade växter.

3. Markövervakning

Någotdera av alternativen skall utföras på 2 basskiften (minst 0,5 ha):

1. Omfattande jordanalys: skall framgå den totala kolmängden och mängden organiskt material. Dessutom ska det på skiftet göras en undersökning som beskriver markens växtkraft eller näringstillstånd. (Undersökningen kan gälla markens mikrobiologiska aktivitet, katjonbyteskapacitet, vattenhållningskapacitet, lagrande av näringsämnen, reservnäringsämnen eller spårämnen.) Provtagning enligt kraven på markkartering, men 1 prov/basskifte räcker. Proverna kan tas fr.o.m. 1.5. Proverna skall levereras till laboratoriet senast 30.11.

Markövervakning, forts.

ELLER

2. Analys av åkermarkens kvalitetsfaktorer med markscanner

Skanningen ska göras med en anordning som mäter jordmånens egenskaper som påverkar växternas tillväxt och i realtid producerar visuell information om skiftets interna variation som kan kombineras med geografisk information. Kalibreras med hjälp av jordprover för det skifte som undersöks. Analysen skall göras senast 30.11 det år åtgärden väljs.

4. Organiska näringsämnena

Kan väljas om något av villkoren uppfylls:

- Du separerar minst 25 m³ gödselfraktioner med en separator.
- Du separerar minst 25 m³ torrsubstans från vätskefraktionen med en metod för sedimentering av slam som utnyttjar tyngdkraften.
- Du hanterar minst 25 m³ gödsel som uppkommit i din jordbruksverksamhet i en biogasanläggning.
- Du överlåter minst 25 m³ gödsel från jordbruksverksamheten till gårdbruksheter som själva producerar mindre än 25 m³ per år.
- Du levererar minst 25 m³ vallväxtlighet till biogasanläggning. Vallväxtligheten kan levereras till en bioanläggning utanför gården eller kan användas i egen biogasanläggning eller sådan du är delägare i.

Det bör finnas kvitto, ett avtal eller annan handling över överlåtelsen eller behandlingen av gödseln och över levererat vallbestånd **senast 30.11.**

5. Näringsväxter för pollinatörer

- På minst två basskiften i skördeproduktionsssyfte, skall det odlas produktionsväxter som näring åt pollinatörer. I Vipu syns de basskiften som uppfyller villkoren.
 - Basskiftet skall vara minst 0,5 ha. På basskiftet kan finnas ett eller flera växter som uppfyller villkoren.
 - om åtgärden förverkligas på endast en del av basskiftet -> minst 1 ha jordbruksskifte. Tex. 20 ha basskifte där 1 ha ryps är godkänt.
 - Godkända växter för åtgärden: Oljeväxter, bovete, kummin, koriander, frilandsgurka, sparris, bönor, senap, pumpor, bondböna, ärter, oljehampa, vejde, jordgubbe, hallon, fruktträd eller bärbuskar.
- Gödselmedel och växtskyddsmedel är tillåtna på arealen.

6. Precisionsodlingsmetoder

Odlaren/ eller entreprenören (A-D) använder sig av något av följande:

- Automatik som baserar sig på platsspecifik avbildning och som gör platsanpassad placering och spridning av produktionsinsatser möjlig. Kan utföras med hjälp av satellit, flygbild, realtidssensor, kamera eller zonkarterläggning av åkern (utskrift eller annat dokument).
- Växtskyddspruta eller gödselspridare med skiftesspecifik automatik som gör det möjligt att förhindra överlappande spridning i växtbeståndet. (Anlitande av entreprenör skall påvisas senast 30.11.)
- Harv som utnyttjar optik vid mekanisk ogräsbekämpning. (Anlitande av entreprenör skall påvisas senast 30.11.)
- Skördetröska eller självgående exakthack med skördenivåmätning som baserar sig på geografisk information (utskrift eller liknande).
- Traktor eller arbetsmaskin som minst är utrustad med körautomatik som väljer och behåller kör linjen utan förare. Du måste själv besita utrustningen för att uppfylla villkoret (leasingavtal eller samägt ok).

7. Applikationer för uppföljning och identifiering av växtskadegörare och växtsjukdomar

- Applikation för uppföljning och identifiering av ogräs, växtsjukdomar och växtskadegörare under växtperioden.
- Appen skall vara interaktiv – d.v.s. användaren skall ha möjlighet att lämna uppgifter.
- Applikationen kan vara en app som stöder beslutsfattandet om växtskydd för flera eller enskilda produktionsväxter, även vall.
- Appen skall vara tillgänglig hela växtperioden och odlaren skall kunna bevisa att han använt den för uppföljning (dokumentering med skärmdumpar).

Exempel på appar: Luke KasKas, RapsiApp, Minun maatilani-WisuEnnuste, AgAssist, Cordulus Farm Agriportal, Sirppi-mobilappen (vers. 2.4.), AgriSmart

Skiftesspecifika åtgärder (miljöförbindelse)

- o Frivilliga åtgärder, kan väljas årligen (OBS! Åtgärd 4,5 & 6 skall hållas förbindelseperioden till slut.

1) Jordförbättrings- och saneringsväxter

max 20 %...190 €/ha

- o På skiften som föregående år haft en ettårig produktionsväxt.
- o Vipu-kartan visar arealen som är berättigad till ersättning.
- o Jordförbättrande gröda går inte att ha som en bottengröda till huvudgrödan.
- o Följande års växtlighet kan anläggas med saneringsgröda.
- o Skall sås på våren och får bearbetas ner i marken 2 månader efter sådd. Grödan kan slås eller krossas under växtperioden och den får utnyttjas.
- o Man får gödsla arealen och använda växtskyddsmedel.

Jordförbättringsgrödor: olje- och bearbetningsrättika, lusern, ludd- och fodervicker, vitsenap (dvs gulsenap), kummin (1:a årets växtlighet), sötväppling, cikoria, solros, honungsfacelia eller blandningar av dessa.

Saneringsgrödor: olje- och bearbetningsrättika (även bearbetningsrädisa, vitsenap (d.v.s. gulsenap), sammetsblomma eller blandningar av dessa.

OBS! Enbart ovannämnda växter duger och vallväxter får inte ingå i blandningen!

BEGRÄNSNINGAR I UTBETALNING:

- o Enbart första årets kumminväxt godkänns – skördeårets kummin godkänns inte fast du inte har anmält växtbeståndet tidigare.
- o Betalas inte för samma areal två år i följd (måste vara mellanår)
- o Betalas inte för frilandsgroänsaker som omfattas av ekologisk förbindelse eller areal som får bidrag för specialgrödor.

2) Fånggrödor

max 30 %...97 €/ha

Skall odlas som en bottengröda till ettårig produktionsväxt eller efter dess skörd – skall bilda ett jämt växtbestånd över skiftet. Fånggrödan skall vara en annan växt än odlingsväxten. Den egentliga växten skall vara en jordbruks- eller trädgårdsväxt som odlas som ettårig – **EJ VALL!**

- o **Fånggrödan får vara ett blandat växtbestånd** (ej blandning av t.ex. 2 spannmål)
- o Fånggrödan får inte enbart bestå av kvävefixerande växter. Hampa kan inte användas som fånggröda.
- o Fånggrödan får användas för att etablera följande års gröda.

SÅDD: Senast 15.8. Fånggrödan kan sås som bottengröda till odlingsväxten i samband med sådden eller när spannmålen gått i brodd.

GÖDSLING: enligt den odlingsväxt du anmält. Du får inte gödsla fånggrödan separat efter att odlingsväxten har skördats (undantag om det sås en höstgröda på skiftet).

AVSLUTANDE: får avslutas med växtskyddsmedel tidigast 15.9., bearbetning tidigast 1.10. (får avslutas före 15.9 om man sår en höstsådd skördeväxt)

Tillväxttiden för fånggrödor skall vara minst 6 veckor.

3) Främjande av cirkulär ekonomi max 80 %...37 €/ha

Odlaren skall följa ett av följande alternativ på skiftet:

- o Sprid flytgödsel, urin, vätskefraktion från flytgödsel eller flytande organisk gödsel med utrustning som placerar eller myllar in. Spridningsmängd minst 15 m³/ha. Flytgödsel som sprids genom placering och motsvarande kan härstamma från egen gård

ELLER

- o Sprid organiskt material vars torrsubstanshalt är minst 20% på skiftet. Spridningsmängden skall vara minst 10 m³/ha. Det betalas inte ersättning för torrgödsel som kommer från egen gård. Om egen torrgödsel har återvunnits via en biogasanläggning är det ok.

Ämnen med hög näringshalt (fosforhalt minst 3 kg/m³) skall ha en spridningsmängd på minst 5 m³/ha.

Spridningsarealen anmäls i höstanmälan. Bifoga även: 469L, kvitto eller annan motsvarande bilaga för gödsel som kommer från annan gård (bör undertecknas av överlåtaren). Gödselanalys som innehåller torrsubstanshalt för fast gödsel eller ett ämne med hög fosforhalt.

OBS! EKO-gård kan använda enbart gödsel som är godkänt inom ekologisk odling.

4) Skyddszon

350 €/ha

Arealer som duger som skyddszon finns som kartnivå i Vipun

- o om du valt skyddszon för skiftet 2023 eller 2024 -> anmäl skyddszon även i år för att undvika återkrav (vipu påminner inte)
- o Nya arealer kan väljas ännu 2026

Skiftet skall skötas och bevaras hela förbindelseperioden. Skiftet får inte bearbetas eller gödslas efter anläggningen. Villkoret gäller inte situationer då ett skadat växtbestånd måste förnyas. **Växtligheten skall slås och bärgas senast 15.9** (eller betas om det inte finns risk för erosion.

Tilläggsutfodring är inte tillåtet). Skörden måste bärgas redan första året!

Areal på **tvåstegsfåror**: skörd måste bärgas en gång under förb. perioden.

Eko-ersättning betalas inte för skiften med skyddszon.

(Husdjursförhöjningen betalas till den del 0,5 de/ha uppfylls)

5) Vallar på torvåkrar

100 €/ha

- o om du valt åtgärden för skiftet 2023 eller 2024 -> anmäl det även i år för att undvika återkrav (vipu påminner inte). **År 2025 går det dock möjligt att avstå från åtgärden utan påföljder.**

Flerårig vallväxtlighet (produktionsvall) på ett basskifte som helt och hållet består utav torvmark, bevaras förbindelseperioden till slut. Kan väljas första eller andra förbindelseåret. Torvmarken konstateras på basis av markkartering. Vallen får förnyas endast utan bearbetning. Växtligheten skall bärgas **senast 15.9** (betesgång tillåten). Fr.o.m. 2025: plöjning tillåtet en gång vart fjärde år på torvmarker med permanent gräsmark.

6) Hantering av avrinningsvatten

- o om du valt åtgärden skiftet 2023 eller 2024 -> anmäl det även i år för att undvika återkrav (vipu påminner inte). Skall utföras på samma areal förbindelseperioden till slut.

a) **reglerbar dränering 77€/ha**

b) **underbevattning eller system för återanvändning av dräneringsvatten 214 €/ha**

Ovan nämnda åtgärder kan väljas om något av villkoren uppfylls:

1. Skiftet ligger på sur sulfatjord
2. Skiftets jordart är torv (markkartering)
3. På basskiftets areal har det minst ett år under 2015-2022 funnits en åtgärd för hantering av avrinningsvatten.

7) Alternativa växtskyddsmetoder för trädgårdsväxter

500 €/ha

Ett alternativ kan väljas (eko-gård kan enbart välja alt. F). Kan bytas årligen och måste inte genomföras varje år:

- A. Användning av mikrobiologiska växtskyddsmedel som sprids mekaniskt vid bekämpning av växtsjukdomar eller skadegörare.
- B. Organisk eller biologiskt nedbrytbar täckning under växtperioden för ettåriga växter. Bevara täckningen ända till skörd.
- C. Insektsnät
- D. Mikrobiologiska växtskyddsmedel som sprids av pollinerande insekter för bekämpning av växtsjukdomar.
- E. Makro-organismpreparat vid bekämpning av växtskadegörare
- F. Organisk eller biologiskt nedbrytbar täckning eller gräs som klipps under växtperioden för fleråriga växter (kan väljas för ett eko-gårdar).

Täckningen skall sättas till/skötas efter behov - uppföljs av satellit.

En preliminär plan för alternativt växtskydd för varje skifte och växt skall göras senast 31.5. Planen returneras till kommunen senast 17.6. Mall finns på ruokavirasto.fi. De preparat som krävs för genomförande skall anskaffas årligen.

8) Fågelåkrar

max 50 %...600 €/ha

- o För skiften som har identifierats som viktiga rast- och matplatser vid flyttningstider för tranor, gäss eller svanar. Kartnivå i Vipun.
- o Enligt normal odlingsösed odlade produktionsväxter, som gynnar fåglarna. Målet skall vara ett växtbestånd som ger normal skörd. Det anmälda området skall vara minst 10 ha, området som får ersättning kan vara mindre.
- o Odlingsåtgärderna på skiftet ska planeras och genomföras så att fåglarna inte störs. Tillåtet att bärga skörd.
- o Dokumentera med hjälp av Vipu-mobilens fotografier av åkrarna, fåglar på skiftet samt skador på växtbeståndet.

MILJÖSYSTEMSTÖD (frivillig)

ETTÅRIG FÖRBINDELSE, 0-4 ÅTGÄRDER KAN VÄLJAS/ÅR

Växtbeståndet skall anläggas senast 30.6.

1) Växttäckte vintertid 40 €/ha

- Areal som anmäls till miljösystemets växttäckte vintertid får inte plöjas eller på annat sätt bearbetas.
- Till åtgärden kan anmälas åkerareal, areal med permanenta grödor och permanent gräsmark.
- Åker och arealer med permanenta grödor skall lämnas obearbetade under tiden 31.10.-15.4.
- Permanent gräsmark som anmäls ska bevaras obearbetad 31.10.-1.5. Fr.o.m. 2025 gäller inte kraven på bevarande längre för sådan areal som man inte sökt växttäckte vintertid för. Växtbeståndet vintern 2024-2025 måste dock bevaras som tidigare!
- Om du anmäler stubbträda i åkerstödsanmälan måste arealen sås med höstgröda för att duga som växttäckte.

Villkorlighetens obligatoriska växttäckte 33%
lättberbetning ok, 0€/ha, bevaras 31.10 – 31.12.2025

Miljösystemstöd, växttäckte vintertid
obearbetad, stubb eller växt, 40€/ha: 31.10.2025-15.4.2026
permanent gräsmark, 40€/ha: 31.10.2025-1.5.2026

Godkända växter:

- se lista under Villkorlighetens, minimiväxttäckte
- Arealerna med växttäckte anmäls i höstanmälan. Ifall villkoren uppfylls betalas ersättning för hela växttäckta arealen.

Betalas INTE för:

- 2023 röjda arealer eller permanent gräsmark på Naturaområden
- Miljöförbindelsens skyddszoner eller torvåkrar med vall
- Miljöavtalsareal om skötsel av jordbruksnatur och landskap

2) Naturvårdsvall (NVV) max 25 %...65 €/ha

Flerårig vallväxtlighet som såtts 2025 eller tidigare (även vilda gräs och växter med örtstam). Gamla vallar med vilda gräs och örtväxter måste förnyas om det finns mindre än 50% gräs- och andra vallfoderväxter i växtbeståndet. Max 20% av fröblandningens vikt får vara kvävefixerande växter. Växter och andelarna skall föras in i odlingsanteckningarna.

Ifall växtligheten bevaras över vintern fram till 15.4. betalas det även växttäckte vintertid.

Betalas INTE för:

- 2023 röjda arealer eller permanent gräsmark på Naturaområden
- Ekologisk produktion: Ekostöd betalas inte om naturvårdsvall vald. (OBS! Husdjursförhöjningen betalas till den del 0,5 de/ha uppfylls!)

3) Gröngödslingsvall max 25 %...80 €/ha

Fröblandning med minst 4 olika arter, minst 20 % av fröblandningens vikt skall vara kvävefixerande grödor -> kan inte kompletteringssås med en fjärde sort på våren. Fröblandningens växtarter och andelar skall antecknas i odlingsanteckningarna.

Som växtbestånd duger en blandning av vallväxter och kvävefixerande grödor som såtts 2023, 2024 eller 2025 eller 2022 tillsammans med en skyddsgröda. Ersättning beviljas högst 3 år i följd. Ifall växtligheten bevaras över vintern fram till 15.4. betalas det även växttäckte vintertid.

Betalas INTE för:

- 2023 röjda arealer eller permanent gräsmark på Naturaområden.
- Areal i ekologisk produktion får inte ersättning för åtgärden

NATURVÅRDSVALL & GRÖNGÖDSLINGSVALL, SKÖTSEL:

- Får inte gödslas (gäller hela kalenderåret)
- Skall slås senast 15.9 det andra året. Varje år vid svåra ogräsfäll. Om slåtter inte konstaterats i satellitövervakningen 2024, skall växtligheten slås 2025. Finns som kartnivå i Vipu. Bete och skörd tillåtet.
- Bearbetning tillåten enbart i samband med sådd eller då växtbeståndet bryts.
- Växtskyddsmedel får användas endast för att avsluta växtligheten. Om det använts växtskyddsmedel året innan för att bryta naturvårdsvallen/gröngödslingsvallen, kan dessa inte anmälas på samma areal följande år.
- Bevaras till 31.8. Fr.o.m. 2:a året om man sår höstsådda grödor -> gödsel och växtskyddsmedel tillåtet i samband med sådd fr.o.m. 1.8.

4) Mångfaldsväxter max 25 %...270 €/ha

- Skall anläggas årligen senast 30.6 (undantag ängs- och fältfågelväxter – samma växtbestånd kan anmälas två år i följd om det såtts med godtagbar fröblandning). Mångfaldsväxter får sås som höstsådd hösten innan.
- Ängsväxter och fältfågelväxter: utsädesblandningen måste innehålla minst två godkända fleråriga växtarter.
- Får inte anläggas genom direktsådd i vall.
- Får gödslas endast vid anläggningsskedet. Växtskyddsmedel får inte användas under hela kalenderåret. Punktbekämpning tillåten. Bearbetning endast tillåten i samband med att växtbeståndet anläggs eller bryts. Betesgång tillåten efter 15.9.
- Slåtter tillåten efter huvudsakliga blomningen, dock tidigast 1.8. Växtbeståndet skall bevaras fram till 15.9. – uppföljs med satellit
- Skörd av viltväxter får bärgas för utfodring av vilt före 1.8.

Insektspollinerade växter och landskapsväxter

Utsädesblandningen ska innehålla frön av minst två av följande växter eller växtgrupper: solros, honungsfacelia, blålusern, klöver, gul- blå & vit lupin, vicker, blå- el rödklint, oljelin, sötväpplingar, vallmo, kinesisk förgätmigej, färgkragar, sommarslöja, senap, bovete, raps, rättika, praktmalva, sommarmalva rybs, ärt och bondböna. Dessutom får blandningen innehålla andra tvåhjärtbladsväxter som blommar under såningsåret motsvarande högst 30 procent av utsädesblandningens vikt (ej hampa eller vallväxter).

Viltväxter

Det växtbestånd av viltväxter som anläggs ska vara beläget minst 50 meter från en väg vars trafikthet är mer än 3 000 bilar per dygn. Viltväxter ska användas för utfodring av vilt antingen på åkern, i dess närhet eller på en separat utfodringsplats. Utsädesblandningen ska innehålla minst två av följande: klöver, solros, gräsväxter, svartkämpar, ärt, honungsfacelia, bondböna, käringtand, nigerfrö, kummin, lucern, rovor, rybs, raps, foderkål, fodersockerbeta, fodervicker, rättikor, luddvicker, oljedådra, cikoria, senap, bovete spannmål, oljelin. I fröblandningar med spannmål, gräsväxter och klöver ska det alltid även ingå frö av någon annan växt från listan. Gräsväxter max 20% av utsädesblandningens vikt. Andra växter får finnas med upp till 15 % av fröblandningens vikt, dock ej hampa.

Ängsväxter (för samma areal betalas ersättning högst 2 år i följd)

Utsädesblandningar av ängsväxter ska innehålla frön av rödven, fårsvingel eller hårdsvingel samt frön av minst två av följande ängsväxter: rödklint, ängsklocka, honungsfacelia, ringblomma, ängsnejlika, färgkulla, kummin, tjärblomster, ängsglim, rödblåra, ängsvädd, prästkraze, blåklint, fyrkantig johannesört, vitblåra. Blandningen får innehålla frön av andra ettåriga ängsväxter eller vickerarter, dock inte frön av gräs.

Växter för fältfåglar (för samma areal betalas ersättning 2 år i följd)

Fröblandningen ska innehålla frön från minst en ängsväxt i förteckningen ovan, samt minst en av följande: lin, durra, bovete, hirs, majs, solros, quinoa, rybs, raps, senap, sötväpplingar, vicker, spannmål, cikoria, ärt och bondböna.

Det får finnas högst 50 kg spannmålsutsäde/ha. Blandningen får innehålla frön av andra ettåriga ängsväxter eller vickerarter, dock inte frön av gräs.

Begränsningar i betalning: Ekostöd betalas inte om mångfaldsväxter vald (OBS! Husdjursförhöjningen betalas till den del 0,5 de/ha uppfylls!)

VILLKORLIGHET

GÄLLER ALLA ODLARE (även EKO)

Läs hela guiden på Ruokavirasto.fi

Villkorligheten är kravet för att få de flesta odlarstöd. Övervakningen av villkorlighet och påföljderna gäller inte stödsökande som har högst 10 ha jordbruksmark – OBS! Undantaget gäller inte social villkorlighet.

BEVARANDE AV PERMANENT GRÄSMARK Referensår 2018.

- o Areal som används för odling av gräsväxter eller andra vallfoderväxter Har inte ingått i gårdens växtföljd under minst fem år (blir permanent gräsmark det sjätte året).
- o Vallåren nollas då man på skiftet anmäler en odlingsväxt som inte samlar vallår.
- o Permanent gräsmark kan vara på åkern eller på naturbete och –vall
- o **Skyddszonen fryser beräkningen av vallår**

AREAL SOM TAGITS TILL JORDBRUKSMARK FRÅN ANNAN ANVÄNDNING

KRAV PÅ PERMANENT VALLVÄXTLIGHET

Fr.o.m. 2023 gäller **krav på vallväxtlighet** på torv- och andra arealer som tagits till jordbruksmark genom röjning eller på annat sätt. Dessa arealer skall ha ett permanent vallbestånd och får inte plöjas.

- o Kan förnyas enbart genom direktsådd eller lätt bearbetning så att det nya beståndet sås omedelbart efter bearbetningen.
- o Vallåtgärder enligt miljöförbindelsen eller miljösystemstödet kan inte anmälas på dessa arealer.

KRAV PÅ PERMANENT VALLVÄXTLIGHET gäller inte:

- o jordbruksarealer som varit odlingsbara senast 31.12.2022. Arealen skall ha varit i sådant skick att det kan odlas för produktion av sedvanlig skörd.
- o arealer där man förbättrar basskiftets form (uträtning av hörn) och avlägsnar odlingshinder berörs inte av krav på permanent vallväxtlighet. Arealen bör gränsa till ett befintligt basskifte samt vara högst 0,5 ha eller 5% av basskiftets areal.
- o arealer enligt beslut om ägoreglering.

PERMANENTA GRÄSMARKER PÅ NATURA2000 - OMRÅDEN

Om skiftet har permanent gräsmark och en del av skiftet är beläget i ett Natura-område, anses hela basskiftet vara känslig permanent gräsmark. Basskiftet kan delas enligt Natura-områdets gränser före utgången av stödsökan. **KRAV: Arealen skall bevaras gräsbevuxen.**

Kan inte anmälas som: Färdiga gräsmattor (siirtonurmi), miljöförbindelsens skyddszon eller torvåker med vall, Miljösystemstödet naturvårdsvall eller gröngödslingsvall. Permanenta gräsmarker på Naturaområde **får inte plöjas**. Vallbeståndet får förnyas endast av särskilda skäl – innan förnyelsen skall kommunens landsbygdsnäringsmyndighet skriftligen underrättas.

KRAV PÅ TORVMARKER FR.O.M. 2025:

- o Permanent gräsmark på torvmark får plöjas endast en gång vart fjärde år. Kravet gäller arealer som varit jordbruksmark redan före 2023. Tillåtet att så andra växter än vall (betäckningen permanent gräsmark nollas).
- o Jordmaterial får inte tas från jordbruksmark som är torvmark. Växtligheten får inte brännas och nya öppna diken får inte grävas (tillåtet om grävningen hänför sig till grundandet av våtmark, eller till projekt för grundtorrläggning eller ägoregleringsprojekt som gäller flera markägare).

FÖRBUD MOT BRÄNNING AV STUBB

Stubb av spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, spånadsväxter, baljväxter och frökyddor får inte brännas, ej heller oskörade bestånd. Gäller inte vall.

FÖRBUD MOT BESKÄRNING AV TRÄD

Träd på jordbruksmark får inte fällas eller beskäras 1.5-31.7. Förbudet gäller inte areal av permanent gröda eller miljöavtalsareal.

SKYDDSREMSA VID VATTENDRAG

- o En minst 3 meter bred obearbetad skyddsremsa med växttäckning skall lämnas intill vattendrag. Växttäckningen kan bestå av fleråriga vallväxter. Skyddsremsan kan anläggas genom sådd i skyddssäd.
- o Kartnivå i Viputjänsten.
- o **Skiftet ligger inte intill ett vattendrag** om det mellan vatten draget och åkern finns ett annat område på i genomsnitt 10m och det inte ens vid översvämning stiger upp till åkern, eller om åkern ligger bakom en översvämningvall och dräneringsvattnet pumpas bort eller liknande.
- o På skyddsremsan får inte användas växtskyddsmedel eller gödsel. Vid svåra ogräsfall/invasiva arter – kontakta NTM-centralen om tillstånd att använda växtskyddsmedel på skyddsremsa. (skriftligt tillstånd krävs).
- o Ej årligt krav på slåtter, men där får inte finnas vedartade växter.

GÖDSLING (läs närmare i Villkorlighetsguiden)

- o **Gödsel eller organiska gödselmaterial får inte spridas 1.11-31.3.**
- o Ingen gödsling på snötäckt, frusen eller vattenmättad mark eller så att det sker avrinning till vattendrag.

Gödsling längs vattendrag och sluttande marker

- o Det är förbjudet att gödsla närmare ett vattendrag än fem meter. På den följande fem meters zonen från vattendraget är det förbjudet att genom ytspridning sprida stallgödsel och organiska gödselmaterial, om åkern inte bearbetas inom ett dygn från spridningen.
- o Husdjur får beta intill vattendrag.
- o Om basskiftet helt eller delvis har en lutning på minst 15 procent är spridning av flytgödsel, urin och flytande organiska gödselmaterial tillåten endast genom placering. Villkoret ska iaktas om lutningsytan är minst 25 ar (0,25 ha).

MARKKARTERING

Inom MILJÖFÖRBINDELSEN (vart 5:e år) – berör gårdar som ansöker om miljöersättning (miljöförbindelse)

- o Krävs för areal där det är tillåtet att gödsla – krävs inte för arealer som inte är ersättningsberättigade (enligt villkorligheten krävs markkartering om det gödslas). Krävs inte för skiften under 0,5 ha.
- o Växtarealer som inte kräver markkartering enligt miljöförbindelsen, eftersom gödsling inte är tillåtet: trädor, miljösystemstödet naturvårds- och gröngödslingsvallar, miljöavtalsarealer, skyddsremsor (växtkod), icke odlad areal. Obs! Markkartering krävs i det skede då grödan bryts och gödslas!
- o Krävs inte för skyddszoner och mångfaldsväxter efter anläggningsåret (gödsling tillåtet enbart vid anläggningsskedet)

Enligt VILLKORLIGHETEN (högst 10 år gammal analys) – gäller alla Markkartering enligt miljöförbindelsevillkoren är ok

- o Areal som gödslas: Om man inte ingått miljöförbindelse och man inte har en markkartering skall man göra en jordanalys där **jordart (kväve) och bördighetsklass (fosfor)** utreds för skiftet som gödslas. Analysen skall göras i ett ackrediterat laboratorium.
- o Skiften under 0,5 ha behöver ingen analys.
- o Fosforgödslingen kan utföras enligt bördighetsklass 6 men för kvävegödslingen måste jordanalysen göras.

Fosfor- och kvävegödslingsmängderna -> se Villkorlighetsguiden!

Beakta totalfosfor vid gödslingen - se undantagen i Villkorlighetsguiden

STALLGÖDSELANALYS – gäller alla

- o skall göras vart 5:e år där lösligt kväve, totalkväve och totalfosfor fastställs.
- o gäller gårdar där det uppstår eller används direkt på åkern mer än 25 m³/år.

ICKE PRODUKTIVA AREALER – IPA (motsvarar tidigare EFA)

MINIMIVÄXTTÄCKE VINTERTID

MINST 33 % av åkerarealen och permanenta grödor skall ha ett växttäckte under perioden 31.10 – 31.12: äkta växttäckte, stubb, lätt bearbetat eller växtrester* av vissa växter godkänns.

Obs 1: Permanenta gräsmarker räknas inte med i villkorlighetens minimiväxttäckte!

Obs 2: Areal som anmälts som **stubbträda** under stödansökningsåret kan inte anmälas som areal för växttäckte. Sådan areal duger inte heller som växttäckte vintertid i miljösystemstödet.

Som areal som bevaras med växttäckte fram till 31.12 kan uppges:

(med vissa begränsningar godkänns dessa även i miljösystemets åtgärd växttäckte vintertid):

- o obärgad växtlighet och stubb av spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, fiberväxter, baljväxter och frökryddor samt blandade växtbestånd av dessa.
- o höstsådda växter.
- o vallväxter och rörflen, med undantag av permanent gräsmark (permanent gräsmark godkänns dock i miljösystemstödet växttäckte vintertid med vissa villkor)
- o naturvårdsvallar och gröngödslingsvallar, grönräddor
- o jordgubbar
- o fleråriga energi- och trädgårdsväxter med växtbestånd mellan raderna
- o fånggrödor och jordförbättrings- och saneringsväxter
- o mellangrödor
- o mångfaldsväxter
- o sådda grödor som överlever vintern
- o skyddszoner och vallar på torvåkrar (går ej som växttäckte vintertid i miljösystemstödet)
- o lättbearbetade arealer av vallväxter, spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, fiberväxter, baljväxter och frökryddor samt blandade bestånd av dessa. Lätt bearbetning = enkel körning med kultivator, tallrikskharv, fjädertandsharv, spadrullharv eller rulluftare. **Duger inte som växttäckte vintertid i miljösystemstödet.**
- o *= Obärgade växtbestånd med växtrester på markytan av följande växter: kålväxter, sallat och cikoria, gurkväxter, ärtväxter, sockermajs, sockerbeta, rotfrukter (ej morot, potatis är inte en rotfrukt), pepparrot, jordärtskocka. **Dessa duger inte som växttäckte vintertid i miljösystemstödet.**
- o Som växttäckte godkänns också kemiskt förstörd stubb av vallväxter samt spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, fiberväxter, baljväxter och frökryddor samt blandade växtbestånd av dessa.

TRÄDOR

Trädor är jordbruksmark som inte används för produktion och som består av grön-, stubb- eller svartträda. Trädan skall i regel vara grön- eller stubbträda 30.6. – 31.8. **Slätter eller bete senast 15.9** om inget annat gjorts.

Grönträda med grönträda avses arealer med gräsväxter eller andra vallfoderväxter som utgör mer än 50 % av jordbruksskiftets areal.

Som träda godkänns inte en åker som är sådd med enbart spannmål, oljeväxter, proteingrödor eller blandningar av dessa. Ett undantag från proteingröda är klöver och sötväppling som är godkända växter i trädor som sådana eller i blandningar.

Stubbträda är åker som är täckt av stubb av spannmål, bovete, quinoa, oljeväxter, fiberväxter, baljväxter eller frökryddor från föregående växtperiod och som är obearbetad. Ifall där finns växtlighet – slå grödan senast 15.9.

Svartträda är en åker som under växtperioden är utan växttäckte eller stubb. Orsaken till svartträda skall motiveras i åkerstödsöskan. Ifall där finns växtlighet – slå grödan senast 15.9.

Sådd: senast 30.6. om inte skiftet redan tidigare såtts som grönträda.

Bevara växtligheten fram till 31.8. Om du sår höstsådda växter, får trädan avslutas, bearbeta och så växtligheten fr.o.m. 1.8.

Gödsling – inte tillåtet, förutom om du sår höstsådda växter så får gödsel användas från 1.8.

Växtskydd får användas på trädan tidigast 1.9. Vid sådd av höstgröda: fr.o.m. 1.8. Växtskydd tillåtet på svartträda.

Gårdens **j o r d b r u k s m a r k** =
Åkerareal + permanenta grödor + permanenta vallar

VÄXTFÖLJD ELLER DIVERSIFIERING – NYTT!

Uppfyll någondera kravet årligen!

Du är befriad från kravet om:

- o Det inte funnits ettåriga växter på åkerarealen år 2024 (befriad 2025)
- o Mer än 75 % av gårdens åkerareal används för produktion av gräs- eller andra vallfoderväxter, trädor eller odling av baljväxter, eller en kombination av dessa.
- o Mer än 75 % av gårdens jordbruksmark är permanent gräsmark eller används för produktion av gräs- eller andra vallfoderväxter eller en kombination av dessa.
- o Din åkermarksareal är under 10 ha.
- o Åkerarealen är i ekologisk produktion (eko-kontrollen). Om bara en del av gårdens areal är i ekologisk produktion gäller befrielsen enbart den del som är i ekologisk produktion.

Vipurådgivaren meddelar ifall kravet inte berör din gård.

Obs! Du måste även uppfylla kravet på växtföljd eller diversifiering på nya skiften vars besittning har överförts till dig från en annan gård!

VÄXTFÖLJD

För att uppfylla växtföljd måste du följa ettårig och flerårig växtföljd!

Ettårig växtföljd

Minst 33% av den åkerareal som anmäls i stödansökan och på vilken en ettårig gröda odlas, **skall grödan vara en annan än året innan.**

- o Växtföljden kan uppfyllas med en mellangröda.
- o Krav på ettårig växtföljd gäller inte areal med ren havre (glutenfri havre, avtalsproduktion – avtalet ska lämnas in i samband med stödansökan)
- o Om växtkoden ”**återtagande av stöd**” använts för något skifte 2024, tas denna areal inte i beaktande i fråga om ettårig växtföljd i år.

Ettåriga växtföljden kan uppfyllas med en mellangröda:

- o En sekundär gröda som sås samma år som skördeväxten. Skall vara en annan än den egentliga skördeväxten och skall bilda växtbestånd. Anmäls i uppgifterna om jordbruksskiftet i stödansökan.
- o Mellangrödan skall sås senast 31.8. och bevaras till 31.10.
- o Vid granskning av växtföljden betraktas mellangrödan som föregående års odlingsväxt istället för huvudgrödan.
- o Stöd för fånggrödor inom miljöersättningen betalas inte för mellangrödor.

Flerårig växtföljd fr.o.m. 2026

Den fleråriga växtföljden ska för allas del genomföras första gången år 2026 (år 2023 används som grund).

Samma ettåriga växt får odlas på samma areal **högst tre år i följd.**

KRAVET PÅ VÄXTFÖLJD GÄLLER INTE FÖLJANDE GRÖDOR: gräs- och vallfoderväxter, fleråriga odlingsväxter, trädor, potatis, sockerbeta, huvudkål, lök, röd- och gulbeta, morot.

DIVERSIFIERING AV GRÖDOR

- o **Åkerareal 10-30 ha;** minst 2 olika odlingsväxter, varav huvudgrödans andel får vara högst 75% av åkerarealen.
- o **Åkerareal över 30 ha;** minst 3 olika odlingsväxter. Huvudgrödans andel får inte vara mer än 75 % av åkermarken och två huvudgrödor för sammanlagt inte ha större andel av åkermarken än 95%.